

Vec C-28/22

**Zhrnutie návrhu na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 98 ods. 1
Rokovacieho poriadku Súdneho dvora**

Dátum podania:

12. január 2022

Vnútroštátny súd:

Sąd Okręgowy w Warszawie

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

19. november 2021

Žalobcovia:

TL

WE

Žalovaná:

Getin Noble Bank S.A.

...

Predmet konania

Konanie o návrhu na zaplatenie sa týka vrátenia peňažných súm, ktoré žalobcovia zaplatili banke na základe zmluvy o hypotekárnom úvere, ktorá bola neskôr vyhlásená za neplatnú. Námietka zadržania vznesená žalovanou, ktorá sa zakladá na pohľadávkach voči dlžníkom na vrátenie im vyplatených finančných prostriedkov, dáva banke možnosť zadržať poskytnutie plnenia až dovtedy, dokiaľ žalobcovia neponúknu buď protiplnenie, alebo zabezpečenie splnenia tohto plnenia. Účinnosť námietky zadržania závisí od posúdenia, či pohľadávka banky na vrátenie peňažných prostriedkov nie je premlčaná.

Predmet a právny základ návrhu na začatie prejudiciálneho konania

Výklad článku 6 ods. 1 a článku 7 ods. 1 smernice 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (ďalej len „smernica 93/13“) (Ú. v. ES L 95, 1993, s. 29; Mim. vyd. 15/002, s. 288).

Prejudiciálne otázky

1. Je v súlade s článkom 6 ods. 1 a článkom 7 ods. 1 smernice 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (Ú. v. ES L 95, 1993, s. 29; Mim. vyd. 15/002, s. 288) taký výklad vnútroštátneho práva, ktorý v prípade nemožnosti ďalšej záväznosti zmluvy po tom, čo z nej boli vypustené nekalé ustanovenia, podmieňuje začiatok plynutia premlčacej doby reštitučných nárokov podnikateľa od ktorejkoľvek z nižšie uvedených okolností:
 - a) uplatnenie nárokov alebo námietok spotrebiteľom voči podnikateľovi, ktoré sa opierajú o nekalú povahu zmluvných ustanovení alebo poskytnutie informácií zo strany súdu konajúceho *ex offio* o možnosti uznania ustanovení zmluvy za nekalé, alebo
 - b) vyhlásenie spotrebiteľa, podľa ktorého dostal vyčerpávajúce informácie o účinkoch (právnych následkoch) spojených s nemožnosťou ďalšej záväznosti zmluvy, vrátane informácií o možnosti podnikateľa uplatniť reštitučné nároky a o rozsahu týchto nárokov, alebo
 - c) preverenie v súdnom konaní znalosti (vedomosti) spotrebiteľa o účinkoch (právnych následkoch) nemožnosti ďalšej záväznosti zmluvy alebo poučenia o takýchto účinkoch poskytnutého súdom, alebo
 - d) vydanie právoplatného rozsudku súdu, ktorým sa rozhodlo o spore medzi podnikateľom a spotrebiteľom?

2. Je v súlade s článkom 6 ods. 1 a článkom 7 ods. 1 smernice 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách taký výklad vnútroštátneho práva, ktorý v prípade nemožnosti ďalšej záväznosti zmluvy po tom, čo z nej boli vypustené nekalé ustanovenia, neukladá podnikateľovi, voči ktorému spotrebiteľ uplatnil nároky súvisiace s existenciou nekalých ustanovení v zmluve, povinnosť autonómne podniknúť kroky k tomu, aby si preveril, či si je spotrebiteľ vedomý účinkov vypustenia nekalých ustanovení zo zmluvy alebo nemožnosti ďalšej záväznosti zmluvy?
3. Je v súlade s článkom 6 ods. 1 a článkom 7 ods. 1 smernice 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách taký výklad vnútroštátneho práva, ktorý v prípade nemožnosti ďalšej záväznosti zmluvy po tom, čo z nej boli vypustené nekalé ustanovenia, stanovuje, že doba premlčania reštitučného nároku spotrebiteľa začína plynúť pred začatím plynutia premlčacej doby reštitučného nároku podnikateľa?
4. Je v súlade s článkom 7 ods. 1 smernice 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách taký výklad vnútroštátneho práva, ktorý v prípade nemožnosti ďalšej záväznosti zmluvy po tom, čo z nej boli vypustené nekalé ustanovenia, stanovuje, že podnikateľ má právo podmieniť vrátenie plnení poskytnutých spotrebiteľom tým, že spotrebiteľ zároveň ponúkne vrátenie plnení poskytnutých podnikateľom alebo spotrebiteľ zaručí uskutočnenie takeého vrátenia, pričom pri určení výšky plnenia dlžného spotrebiteľom sa nezohľadnia sumy, pri ktorých sa nárok na vrátenie premlčal?
5. Je v súlade s článkom 7 ods. 1 smernice 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách taký výklad vnútroštátneho práva, ktorý v prípade nemožnosti ďalšej záväznosti zmluvy po tom, čo z nej boli vypustené nekalé ustanovenia, stanovuje, že spotrebiteľ nebude mať právo na všetky úroky z omeškania alebo ich časť za obdobie od doručenia výzvy podnikateľovi na vrátenie plnení, vrátane prípadu, keď podnikateľ uplatní právo uvedené vo štvrtej otázke?

Relevantné predpisy Spoločenstva a judikatúra

Článok 6 ods. 1, článok 7 ods. 1 smernice 93/13; rozsudok Súdneho dvora z 29. apríla 2021 vo veci C-19/20 (Bank BPH)

Relevantné vnútroštátne predpisy

Článok 117 ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 roku Kodeks cywilny (Občiansky zákonník z 23. apríla 1964) (konsolidované znenie, Zbierka zákonov z roku 2020, položka 1740), ďalej len „Občiansky zákonník“

§1. Majetkové práva sa premlčujú až na výnimky stanovené zákonom.

§2. Po uplynutí premlčacej doby ten, voči komu sa nárok uplatňuje, sa môže vyhnúť jeho uspokojeniu, ak sa nevzdá práva uplatniť námietku premlčania. Vzdanie sa námietky premlčania pred uplynutím lehoty je však neplatné.

§2¹. Po uplynutí premlčacej doby sa nemožno domáhať uspokojenia nároku voči spotrebiteľovi.

Článok 117¹ Občianskeho zákonníka:

§1. Vo výnimočných prípadoch súd po zvážení záujmov účastníkov konania nemusí zohľadniť uplynutie premlčacej doby na uplatnenie nároku voči spotrebiteľovi, ak si to vyžaduje hľadisko spravodlivosti.

§2. Pri výkone právomoci uvedenej v § 1 by mal súd zohľadniť najmä:

1) dĺžku premlčacej doby

2) dĺžku obdobia od uplynutia premlčacej doby do okamihu uplatnenia nároku;

3) povahu okolností, ktoré viedli k tomu, že oprávnený neuplatnil svoj nárok, vrátane vplyvu správania dlžníka na oneskorenie oprávneného pri uplatňovaní jeho nároku.

Článok 118 Občianskeho zákonníka:

– v znení účinnom od 1. októbra 1990 do 28. mája 2018:

Ak nie je v osobitnom ustanovení stanovené inak, premlčacia doba je desať rokov a v prípade nárokov na pravidelné plnenie a nárokov súvisiacich s výkonom podnikateľskej činnosti tri roky.

– v znení záväznom od 29. mája 2018 na základe článku 1 ustawa z dnia 13 kwietnia 2018 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Zákon z 13. apríla 2018 o zmene Občianskeho zákonníka a niektorých iných zákonov; Zbierka zákonov z roku 2018, položka 1104):

Ak osobitný zákon nestanovuje inak, premlčacia doba je šesť rokov a pre nároky na pravidelné plnenie a pre nároky súvisiace s výkonom

podnikateľskej činnosti tri roky. Premlčacia doba však končí posledným dňom kalendárneho roka, pokiaľ nie je premlčacia doba kratšia ako dva roky.

Článok 120 § 1 Občianskeho zákonníka:

Premlčacia doba začína plynúť odo dňa, keď sa nárok stal vymáhateľným. Ak vymáhateľnosť nároku závisí od toho, či oprávnený vykoná určitý úkon, lehota začína plynúť odo dňa, keď by sa nárok stal vymáhateľným, ak by oprávnený vykonal úkon v čo najskoršom možnom termíne.

Článok 355 Občianskeho zákonníka

§1. Dlžník je povinný postupovať s náležitou starostlivosťou, ktorá sa vo vzťahoch daného druhu všeobecne vyžaduje (náležitá starostlivosť).

§2. Náležitá starostlivosť dlžníka pri výkone jeho podnikateľskej činnosti sa určuje s prihliadnutím na povahu tejto činnosti.

Článok 385¹ Občianskeho zákonníka:

§1. Ustanovenia zmluvy uzavretej so spotrebiteľom, ktoré neboli so spotrebiteľom dohodnuté individuálne, nie sú pre neho záväzné, ak jeho práva a povinnosti upravujú takým spôsobom, ktorý je v rozpore s dobrými mravmi a hrubo porušuje jeho záujmy (nekalé zmluvné podmienky). Uvedené neplatí pre ustanovenia, ktoré definujú hlavné povinnosti strán, predovšetkým cenu alebo odmenu, ak boli jednoznačne formulované.

§2. Ak zmluvné ustanovenie podľa § 1 nie je pre spotrebiteľa záväzné, sú zmluvné strany viazané zmluvou v zostávajúcom rozsahu.

§3. Za ustanovenia zmluvy uzavretej so spotrebiteľom, ktoré neboli dojednané individuálne, sa považujú tie ustanovenia zmluvy, na ktorých obsah spotrebiteľ nemal žiaden skutočný vplyv. To platí najmä o ustanoveniach zmluvy, ktoré pochádzajú zo vzoru zmluvy, ktorý spotrebiteľovi navrhol zmluvný partner.

§4. Dôkazné bremeno, že ustanovenie bolo individuálne dohodnuté, nesie ten, ktorý sa ho dovoláva.

Článok 405 Občianskeho zákonníka

Kto získal majetkový prospech na úkor inej osoby bez právneho dôvodu, je povinný tento prospech vydať v naturáliách, a ak by to nebolo možné, vrátiť jeho hodnotu.

Článok 410 Občianskeho zákonníka

§1. Ustanovenia predchádzajúcich článkov sa vzťahujú najmä na plnenie bez právneho dôvodu.

§2. Plnenie je plnením bez právneho dôvodu, ak ten, kto plnil, nebol vôbec povinný plniť alebo nebol povinný plniť osobe, ktorej plnil, alebo ak odpadol dôvod plnenia, alebo sa nedosiahol sledovaný účel plnenia, alebo ak právny úkon zaväzujúci k plneniu bol neplatný a nestal sa platným po poskytnutí plnenia.

Článok 455 Občianskeho zákonníka

Ak čas plnenia nie je určený a ani nevyplýva z povahy záväzku, musí sa plnenie poskytnúť bezodkladne po tom, ako bol dlžník vyzvaný na plnenie.

Článok 481 § 1 Občianskeho zákonníka

Ak je dlžník v omeškaní s poskytnutím peňažného plnenia, môže od neho veriteľ požadovať úroky z omeškania a to aj v prípade, ak mu nevznikla žiadna škoda a omeškanie je spôsobené okolnosťami, za ktoré dlžník nezodpovedá.

Článok 496 Občianskeho zákonníka

Ak v dôsledku odstúpenia od zmluvy majú zmluvné strany vrátiť vzájomné plnenia, každá z nich má právo zadržať plnenie, dokiaľ druhá strana neponúkne vrátenie prijatého plnenia alebo nezaručí nárok na vrátenie plnenia.

Článok 497 Občianskeho zákonníka

Znenie predchádzajúceho článku sa primerane uplatní v prípade ukončenia alebo neplatnosti vzájomnej zmluvy.

Článok 5 ustawa z dnia 13 kwietnia 2018 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Zákon z 13. apríla 2018 o zmene Občianskeho zákonníka a niektorých iných zákonov)

1. Na nároky vzniknuté pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona, ktoré nie sú k tomuto dňu premlčané, sa uplatňujú od nadobudnutia účinnosti tohto zákona ustanovenia zákona zmeneného článkom 1 v znení tohto zákona.

...

3. *Na nároky spotrebiteľa vzniknuté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, ktoré nie sú k tomuto dňu premlčané a ktorých premlčacie doby sú stanovené v článku 118 a článku 125 § 1 zákona zmeneného článkom 1, sa uplatnia ustanovenia zákona zmeneného článkom 1 v doterajšom znení.*

4. *Premľané nároky voči spotrebiteľovi, v súvislosti s ktorými nebola ku dňu nadobudnutia účinnosti tohto zákona vznesená námietka premlčania, podliehajú od tohto dňa účinkom premlčania doby stanoveným v zákone zmenenom článkom 1 v znení tohto zákona.*

Zhrnutie skutkového stavu a konania

- 1 Žalobcovia (dlžníci) konajúci ako spotrebiteľia uzavreli 7. septembra 2007 zmluvu o hypotekárnom úvere s bankou, ktorej právnym nástupcom je žalovaná. Úver bol denominovaný v poľských zlotých (PLN) a bol indexovaný na zahraničnú menu – švajčiarsky frank (CHF). Výška úveru v PLN bola prepočítaná na švajčiarsky frank (CHF) uplatnením kurzu pre nákup valuty stanoveného v tabuľke výmenných kurzov banky. Takýmto spôsobom stanovená výška v CHF predstavovala základ pre stanovenie výšky mesačných splátok úveru. Úroková sadzba úveru bola naviazaná na sadzbu LIBOR (CHF). Dlžníci boli povinní platiť splátky v PLN vo výške zodpovedajúcej splátke vyjadrenej v CHF podľa kurzu pre predaj valuty stanoveného v tabuľke výmenných kurzov banky v deň splátky.
- 2 Rozsudkom z 19. novembra 2021 bolo rozhodnuté, že zmluva o úvere je neplatná, pretože po odstránení nekalých ustanovení zo zmluvy nemôže ďalej zaväzovať. Použitie výmenných kurzov jednostranne určených bankou pre plnenie zo zmluvy a použitie rôznych nákupných a predajných kurzov pre jednotlivé plnenia sa považovalo za nekalé ustanovenia.
- 3 V priebehu konania boli dlžníci súdom informovaní o možnosti neplatnosti zmluvy. Boli tiež informovaní, že v takomto prípade budú povinní vrátiť istinu úveru ihneď po výzve banky a že voči nim môžu byť vznesené aj nároky banky na zaplatenie vyšších súm. Žalobcovia trvali na svojom stanovisku.
- 4 Žalobcovia sa tak v sťažnosti adresovanej priamo žalovanej, ako aj v žalobe odvolávali na argumentáciu, ktorá poukazuje na nekalú povahu ustanovení zmluvy, ako aj na jej neplatnosť. Žalovaná konzekventne trvala na stanovisku, že zmluva neobsahuje žiadne nekalé ustanovenia a že prepočítavacie doložky v nej obsiahnuté sú účinné a platné. Z tohto dôvodu odmietla vrátiť prijaté plnenia.
- 5 Dňa 9. júla 2021 boli žalobcom doručené listy banky, ktoré obsahovali vyhlásenie, že banka využila svoje právo zadržať plnenia, ktoré eventuálne prináležia žalobcom, dovtedy, kým žalobcovia neponúknu vrátenie protiplnení vo forme

vrátenia súm úveru poskytnutého bankou na základe zmluvy o úvere alebo nezaručia nároky na ich vrátenie.

Hlavné tvrdenia účastníkov konania vo veci samej

- 6 Medzi stranami zostáva sporná otázka premlčania nárokov banky na vrátenie sumy vyplatenej žalobcom ako istina úveru.
- 7 Žalobcovia zastávajú názor, že premlčacia doba u nárokov banky začala plynúť v okamihu, keď banka dostala stanovisko žalobcov uvedené vo výzve na zaplatenie – sťažnosti, v ktorej žalobcovia spochybnili platnosť zmluvy, alebo v okamihu doručenia kópie žaloby. Obe udalosti nastali v roku 2017, čo znamená, že premlčacia doba pre nároky banky nastala v roku 2020. Ďalej poukazujú na to, že napadnutie platnosti zmluvy alebo jej ustanovení sa nemusí obmedzovať na súdne konanie. Opačný koncept by bol príliš striktný, pretože by obmedzil možnosť chrániť záujmy spotrebiteľa vyplývajúcu zo smernice 93/13.
- 8 Žalovaná tvrdí, že premlčacia doba nároku banky ešte nezačala plynúť, a uvádza, že premlčacia doba nároku začne plynúť až od okamihu právoplatného rozhodnutia súdu o spore, ktorý sa týka účinnosti zmluvných ustanovení a platnosti úverovej zmluvy. Žalovaná tiež spochybňuje názor, že ustanovenia smernice môžu stanovovať práva a povinnosti účastníkov konania.

Stručné odôvodnenie návrhu

- 9 Návrh na začatie prejudiciálneho konania vychádza z predpokladov vyplývajúcich z vnútroštátneho práva, podľa ktorých zmluva sa v dôsledku nekalých zmluvných ustanovení obsiahnutých v zmluve a následkom ich odstránenia zo zmluvy stala neplatnou, čo následne zakladá nárok na vrátenie vzájomných plnení na základe povinnosti vrátiť plnenie poskytnuté bez právneho dôvodu (článok 410 Občianskeho zákonníka). Vzhľadom na neplatnosť zmluvy žalovaná je oprávnená uplatniť námietku zadržania plnení prijatých od žalobcov až dovtedy, kým jej títo žalobcovia neponúknu vrátenie vyplatenej sumy alebo nezaručia nárok na jej vrátenie, a to pod podmienkou, že v okamihu vznesenia námietky nebol nárok banky premlčaný.
- 10 Vnútroštátny súd, rovnako ako Najvyšší súd (uznesenie zo 7. mája 2021, sp. zn. III CZP 6/21), pripomenul najmä, že prebratie smernice 93/13, najmä jej článku 6, článkom 385¹ Občianskeho zákonníka treba chápať tak, že nekalá klauzula nevyvoláva účinky od začiatku (*ab initio*) a zo samotného zákona (*ipso iure*), na čo je súd povinný prihliadať *ex officio*. Spotrebiteľ, ktorý si je vedomý nekalej povahy ustanovenia, však môže namietkať uplatnenie tohto ustanovenia vyjadrením svojho nesúhlasu. To bude účinné len vtedy, ak bol vyčerpávajúco a dostatočne informovaný o právnych dôsledkoch spojených s konečnou neúčinnosťou (neplatnosťou) tohto ustanovenia. Spotrebiteľ by mal byť informovaný aj o možnosti schválenia klauzuly v primeranej lehote, ako aj

o možnosti vyjadrenia záväzného stanoviska k tomu, či dôsledky trvalej neúčinnosti (neplatnosti) zmluvy sú pre neho obzvlášť nevýhodné. Odmietnutie súhlasu spôsobí trvalú neúčinnosť (neplatnosť) nekalého ustanovenia. V prípade nemožnosti ďalšej záväznosti zmluvy o úvere po vypustení takéhoto ustanovenia, spotrebiteľ a veriteľ majú samostatné nároky na vrátenie peňažných plnení poskytnutých počas vykonávania zmluvy.

- 11 Sankcia spojená s existenciou nekalých zmluvných ustanovení spočíva v tom, že dňom odmietnutia schválenia klauzuly, bez ktorej zmluva o úvere nemôže byť záväzná, alebo dňom definitívneho uplynutia času na jej schválenie dôjde k stavu právnej neistoty (zhojitelná neúčinnosť, t. j. zmluva nevyvoláva právne účinky) a zmluva sa stane buď definitívne neúčinnou (neplatnou), alebo sa zmluva stane účinnou späťne (*ex tunc*) v podobe náhradných zmluvných klauzúl. Vnútroštátny súd však poukazuje na nebezpečenstvo, ktoré je s takouto sankciou spojené, a to, že spotrebiteľ je povinný prejsť vôľu napadnúť nekalé podmienky a tento prejav vôle podlieha viacerým formálnym požiadavkám. Pochybnosti vzbudzujú najmä dôsledky uvedeného postupu, ktoré ovplyvňujú stanovenie začiatku plynutia premlčacej doby u nárokov podnikateľa a splatnosti jeho pohľadávok vrátane určenia okamihu omeškania dlžníka s poskytnutím plnenia, ktoré je základom vzniku povinnosti zaplatiť zákonné úroky z omeškania.
- 12 Vzhľadom na absenciu ustanovení, ktoré upravujú túto problematiku, považuje vnútroštátny súd za potrebné dospieť k takému výkladu všeobecných ustanovení, ktorý bude odzrkadľovať ciele smernice 93/13, a najmä existuje potreba výkladu ustanovení tohto právneho predpisu z hľadiska vplyvu predmetnej právnej úpravy na rozsah vzájomného vysporiadania sa zmluvných strán v prípade nemožnosti ďalšej záväznosti zmluvy obsahujúcej nekalé zmluvné podmienky.
- 13 Takisto sa zdá, že je nevyhnutné objasniť rozsah požiadavky informovať spotrebiteľa o účinkoch práva na vrátenie, ktoré vzniká spotrebiteľovi v dôsledku vyhlásenia neplatnosti nekalej podmienky, v zmysle rozsudku Súdneho dvora z 29. apríla 2021 vo veci C-19/20. Najmä je potrebné objasniť, či predpoklad nevyhnutnosti takéhoto poučenia môže ovplyvniť rozsah práv a povinností strán, pokiaľ ide o rozsah ich reštitučných nárokov. Vnútroštátny súd predovšetkým berie do úvahy, že Súdny dvor už spresnil, že úplná účinnosť ochrany stanovenej smernicou vyžaduje, aby vnútroštátny súd, ktorý bez návrhu dospel ku konštatovaniu o nekalej povahe podmienky, mohol vyvodiť všetky dôsledky tohto zistenia bez toho, aby počkal, či spotrebiteľ, ktorý je informovaný o svojich právach, navrhne, aby uvedená podmienka bola zrušená (rozsudok z 21. decembra 2016, spojené veci C-154/15, C-307/15 a C-308/15, bod 59 a citovaná judikatúra).
- 14 Okrem toho sa zdá, že všetky dôsledky zistenia nekalej povahy zmluvnej podmienky by mali viesť aj k tomu, aby sa spotrebiteľovi zaručili účinné reštitučné nároky.
- 15 Vnútroštátny súd sa **prvou otázkou (bodom I podbodom 1)** pýta, či znenie ustanovení smernice 93/13 má vplyv na výklad ustanovení vnútroštátneho práva

týkajúcich sa premlčania nárokov, hlavne reštitučných nárokov, ktoré vznikli z dôvodu neplatnosti zmluvy o úvere.

- 16 Nárok na vrátenie plnenia bez právneho dôvodu sa stane vymáhateľným, ak nie je splnený bezodkladne po výzve dlžníka obsahujúcej lehotu na plnenie. Ak vymáhateľnosť nároku závisí od vykonania určitého úkonu oprávnenej osoby, plynutie premlčacej lehoty začína dňom, keď by sa nárok stal vymáhateľným, ak by oprávnená osoba vykonala úkon v čo najskoršom možnom termíne.
- 17 Za predpokladu, že začiatok plynutia premlčacej doby nároku podnikateľa na vrátenie plnenia bez právneho dôvodu môže nastať až potom, čo sa zmluva stala trvalo neúčinnou, platí, že dokiaľ trvá stav právnej neistoty ohľadom zmluvy, podnikateľ sa nemôže domáhať poskytnutia plnení dohodnutých v tejto zmluve. Nemôže ani požadovať vrátenie plnenia poskytnutého bez právneho dôvodu, pretože rozhodnutie o záväznosti ustanovenia a zmluvy je v zásade v rukách spotrebiteľa. Keďže podnikateľ nemôže vzniesť takúto požiadavku a tým dosiahnuť vymáhateľnosť svojich reštitučných nárokov, začiatok plynutia ich premlčania neprichádza do úvahy. Situácia sa zmení až v okamihu schválenia nekalej klauzuly spotrebiteľom alebo v okamihu odmietnutia jej schválenia.
- 18 Premlčacia doba pre reštitučné nároky spotrebiteľa nemôže začať plynúť predtým, než sa spotrebiteľ dozvedel alebo sa rozumný a primerane obozretný spotrebiteľ mal dozvedieť o nekalej povahe zmluvnej podmienky. Až potom spotrebiteľ mohol vyzvať podnikateľa, aby vrátil plnenie (§ 455 Občianskeho zákonníka), t. j. podniknúť kroky uvedené v článku 120 § 1 Občianskeho zákonníka.
- 19 Pokiaľ ide o **prvú otázku pism. a) [bod I podbod 1 pism. a)]**, sporné je z hľadiska výkladu ustanovení týkajúcich sa premlčania nárokov podnikateľa, u ktorých sa pre začatie plynutia premlčacej doby vyžaduje vykonanie úkonu zo strany spotrebiteľa, či nedochádza k porušeniu účinnej ochrany priznanej spotrebiteľovi v smernici 93/13. V takomto prípade podnikateľ, ktorý ponúka spotrebiteľom zmluvy obsahujúce nekalé zmluvné podmienky, môže byť pri nečinnosti spotrebiteľa fakticky zbavený zodpovednosti za obsah týchto zmlúv. Celý systém ochrany spotrebiteľa stanovený v smernici vychádza totiž z predpokladu, že by sa mali odstrániť rozdielne vyjednávacie pozície strán a posilniť ich povedomie o priznaných právach. Spotrebiteľia nemusia vedieť o nekalej povahe podmienky uvedenej v zmluve alebo si neuvedomujú rozsah svojich práv vyplývajúcich zo smernice 93/13 (rozsudok Súdneho dvora z 10. júna 2021, BNP Paribas Personal Finance SA, C-776/19 až C-782/19, bod 45 a citovaná judikatúra). V tejto súvislosti vzniká otázka, či je splnená povinnosť podľa článku 7 ods. 1 smernice zabezpečiť, aby boli k dispozícii primerané a účinné prostriedky, ktoré by zabránili súvislému uplatňovaniu nekalých podmienok v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľmi.
- 20 Môže byť tiež otázne, či dôjde k splneniu povinnosti vyplývajúcej z článku 6 ods. 1 smernice, ktorá spočíva v zabezpečení toho, aby nekalé podmienky použité v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľom neboli pre neho záväzné. Ak sa totiž

uzná, že napriek zahrnutiu nekalej podmienky do zmluvy je podnikateľ oslobodený od povinnosti uplatniť reštitučný nárok v primeranom čase, dochádza fakticky k tomu, že takéto nekalé ustanovenie má vplyv na postavenie (práva a povinnosti) spotrebiteľa.

- 21 Na druhej strane zistenie nekalej povahy zmluvnej podmienky musí mať v zásade za následok obnovenie právnej a faktickej situácie, v ktorej by sa spotrebiteľ nachádzal, ak by predmetná podmienka neexistovala. Takto vymedzený účinok nevyžaduje, aby bol spotrebiteľ oslobodený od povinnosti vrátiť neoprávnene prijaté plnenie.
- 22 Okrem toho článok 6 ods. 1 smernice 93/13, ako aj článok 385¹ § 1 Občianskeho zákonníka stanovujú len jednostrannú nezáväznosť nekalej (neprijateľnej) podmienky zo strany spotrebiteľa. Podnikateľ sa nemôže jednostranne odvolávať na nekalú povahu zmluvných ustanovení a na základe toho si uplatňovať nároky voči spotrebiteľovi. Práva vyplývajúce z existencie nekalých ustanovení v zmluve má len spotrebiteľ. Nezdá sa, že by dôsledkom uplatnenia ustanovení na ochranu spotrebiteľa malo byť to, že bude podnikateľovi uložená povinnosť uplatniť nárok na vrátenie poskytnutého plnenia bezprostredne po jeho poskytnutí (a spotrebiteľovi povinnosť vrátiť ho). Spotrebiteľ by potom mohol byť okolnosťami ekonomickej povahy donútený k súhlasu s ďalšou záväznosťou nekalých podmienok.
- 23 Až na nižšie uvedené výnimky preto vnútroštátny súd nevidí žiadnu prekážku pre podmienenie začiatku plynutia premlčacej doby pre nároky podnikateľa okamihom, keď sa podnikateľ dozvedel, že spotrebiteľ uplatňuje voči nemu svoje nároky vyplývajúce z existencie nekalých zmluvných podmienok. Konečné objasnenie tejto otázky si vyžaduje posúdenie existencie a rozsahu vplyvu zásad stanovených v článku 6 ods. 1 a článku 7 ods. 1 smernice 93/13 na výklad vnútroštátneho práva, ktoré upravuje zásady reštitučných nárokov a vyrovnaní medzi zmluvnými stranami.
- 24 **Prvá otázka písm. b) a c) [bod I podbod 1 písm. b) a c)]** sa týka pochybností súvisiacich s kladením dodatočných požiadaviek na spotrebiteľa v súvislosti s tým, aby spotrebiteľ zároveň vyhlásil, že si je vedomý dôsledkov napadnutia nekalých zmluvných podmienok.
- 25 V prípade uplatnenia reštitučného nároku zo strany spotrebiteľa, na základe ktorého dochádza k trvalej neúčinnosti (neplatnosti) celej zmluvy, nemusí byť podnikateľovi (veriteľovi), voči ktorému taký nárok smeruje, jasné, či spotrebiteľ pri jeho uplatnení bol riadne informovaný o dôsledkoch nekalosti klauzuly. Táto otázka je dôležitá, pretože je relevantná pre určenie začiatku plynutia premlčacej doby reštitučných nárokov podnikateľa.
- 26 Podnikateľ nemá možnosť preskúmať informácie získané spotrebiteľom mimosúdne. Predloženie reštitučnej požiadavky zo strany spotrebiteľa na základe toho, že tvrdí, že úverová zmluva je v celom rozsahu a trvalo neúčinná (neplatná)

nemožno považovať za rovnocenné s ukončením doteraz právne neistej neúčinnosti tejto zmluvy, ak s tým nie je spojené výslovné vyhlásenie spotrebiteľa, ktoré potvrdzuje, že dostal vyčerpávajúce informácie. Súd v priebehu konania môže sám nahradiť absenciu takéhoto vyhlásenia splnením informačnej povinnosti, pričom trvanie spotrebiteľa na reštitučnej požiadavke – po tom, ako dostal potrebné informácie – sa bude považovať za odmietnutie odsúhlasenia klauzuly a (prípadne) odmietnutie ochrany pred dôsledkami úplnej a trvalej neúčinnosti (neplatnosti) zmluvy.

- 27 Podľa názoru vnútroštátneho súdu uloženie povinnosti spotrebiteľovi, aby okrem uplatnenia nárokov voči podnikateľovi urobil aj dodatočné vyhlásenia, ktoré by následne mohli byť v súdnom konaní preverené, môže prakticky znemožniť alebo nadmerne sťažiť výkon práv, ktoré spotrebiteľovi priznáva smernica 93/13.
- 28 V rozsudku z 29. apríla 2021 vo veci C-19/20, Bank BPH, Súdny dvor uviedol, že výklad článku 6 ods. 1 smernice 93/13 v spojení s článkom 47 Charty základných práv Európskej únie sa má vykladať v tom zmysle, že prináleží vnútroštátnemu súdu, ktorý konštatuje nekalú povahu zmluvnej podmienky uzavretej predajcom alebo dodávateľom so spotrebiteľom, aby v rámci vnútroštátnych procesných predpisov a v nadväznosti na kontradiktórne konanie spotrebiteľa poučil o právnych dôsledkoch, ktoré môže spôsobiť zrušenie takejto zmluvy bez ohľadu na skutočnosť, či je spotrebiteľ zastúpený právnym zástupcom. Zdá sa, že táto povinnosť sa týka (body 92 a 93 rozsudku) situácie, v ktorej ku konštatovaniu nekalej zmluvnej podmienky a z toho vyplývajúcich dôsledkov dochádza počas preskúmania tejto otázky súdom z vlastnej iniciatívy.
- 29 Je tiež nedôvodné konštatovanie, že napriek tomu, že voči podnikateľovi boli vznesené určité nároky, a napriek stanovisku spotrebiteľa, môže daný podnikateľ zostať pasívny a nepodniknúť žiadne kroky ešte pred ich premlčaním.
- 30 Okrem toho neúčinnosť nároku spotrebiteľa nespĺňajúceho požiadavky stanovené Sąd Najwyższy (Najvyšší súd) bude mať za následok aj to, že podnikateľ bude v omeškaní so splnením svojho plnenia až od momentu právoplatnosti rozsudku. Tým sa vylúči možnosť priznať spotrebiteľovi úrok za obdobie od podania žaloby do dňa nadobudnutia právoplatnosti rozsudku. Znamenalo by to pripustenie situácie, keď by podnikateľ mohol nielen odmietnuť uplatnené nároky, ale aj bez väčších následkov by mohol vyčkávať, aké ďalšie kroky spotrebiteľ urobí, pričom by sa spoliehal na to, že spotrebiteľ nemusí mať záujem alebo nemusí mať možnosť začať súdny spor.
- 31 Podľa vnútroštátneho súdu by to nielen nadmerne sťažilo spotrebiteľovi výkon práv priznaných smernicou, ale by to aj výrazne znížilo odstrašujúci účinok, ktorý by mal mať systém ochrany spotrebiteľa. Podnikateľ by totiž mohol počítat s tým, že časť spotrebiteľov sa po zamietnutí ich nárokov vzdá ďalšieho uplatňovania svojich práv. Voči tým, ktorí budú rozhodnutí pokračovať v uplatňovaní, by podnikateľ nebol vystavený žiadnym praktickým dôsledkom omeškania pri uspokojovaní oprávnených nárokov spotrebiteľa.

- 32 Bez ohľadu na vyššie uvedené sa zdá, že prijaté riešenie porušuje zásadu ekvivalencie, pretože od zmluvnej strany sa pri zmluve, ktorá sa stala neplatnou z iného dôvodu ako v dôsledku nekalých zmluvných podmienok, sa neočakáva, že na to, aby sa reštitučný nárok stal vymáhateľným, treba splniť aj inú podmienku ako predloženie výzvy na vrátenie plnenia.
- 33 Dodržanie zásady ekvivalencie zasa vyžaduje, aby sa dotknutá vnútroštátna norma uplatňovala nezávisle od toho, či žaloby, ktoré majú podobný predmet a dôvody, sú založené na porušení práva Únie alebo na porušení vnútroštátneho práva (rozsudok Súdneho dvora v spojených veciach C-698/18 a C-699/18, bod 76 a citovaná judikatúra).
- 34 Pokiaľ ide o **prvú otázku písm. d) [bod I podbod 1 písm. d)]**, zdá sa, že tým, že sa konečná neexistencia záväznosti uzavretou zmluvou podmieňuje právoplatným rozhodnutím súdu o nekalosti jej ustanovení, sa oslabuje postavenie spotrebiteľa tak, že je ohrozené dosiahnutie cieľov smernice 93/13. Spotrebiteľ totiž stráca právo prejaviť vôľu, že chce byť viazaný nekalými ustanoveniami, alebo ich chce nahradiť inou úpravou až v okamihu právoplatného ukončenia sporu. Podnikateľ vtedy má možnosť uplatniť nároky vyplývajúce z neplatnosti zmluvy. To má mať vplyv nielen na začiatok plynutia premlčacej doby pre nároky podnikateľa, ale aj na vylúčenie možnosti priznať spotrebiteľovi úroky za obdobie od uplatnenia nároku do dňa právoplatnosti rozsudku. V tejto situácii podnikateľ nebude mať záujem uspokojiť nároky spotrebiteľa odvodené z právnych predpisov, ktorými sa prebrala smernica 93/13. Ohrozené teda zrejme bude splnenie povinnosti uvedenej v článku 7 ods. 1 smernice, a to zabezpečenie primeraných a účinných prostriedkov, ktoré by zabránili súvislému uplatňovaniu nekalých podmienok v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľmi.
- 35 Okrem toho sa poruší povinnosť vyplývajúca z článku 6 ods. 1 smernice vzhľadom na predĺženie obdobia, počas ktorého nekalé zmluvné podmienky fakticky budú oddaľovať vznik práv a povinností spotrebiteľa, a to až do okamihu ukončenia sporu.
- 36 Predpoklad, že je potrebné, aby súd vydal právoplatné rozhodnutie, by tiež zrejme spochybnil koncepciu, ktorá je základom systému ochrany spotrebiteľa zavedeného smernicou 93/13, že nekalá zmluvná podmienka sa musí považovať za podmienku, ktorá nikdy neexistovala, a nemôže byť zrušená až rozhodnutím súdu.
- 37 Preto by podľa vnútroštátneho súdu bolo potrebné zároveň konštatovať, že článok 6 ods. 1 a článok 7 ods. 1 smernice 93/13 bránia takému výkladu vnútroštátneho práva, ktorý v prípade, že zmluva nemôže byť po odstránení nekalých ustanovení ďalej záväzná, podmieňuje začiatok plynutia premlčacej doby na uplatnenie reštitučných nárokov podnikateľa nielen tým, že spotrebiteľ uplatní voči podnikateľovi svoje nároky alebo vznesie námietky založené na nekalej povahe zmluvných podmienok (alebo tým, že súd z vlastnej iniciatívy informuje spotrebiteľa o možnosti uznania zmluvných podmienok za nekalé), ale aj tým, že

spotrebiteľ urobí ďalšie vyhlásenia, alebo sa v súdnom konaní preverí vedomosť (znalosť) spotrebiteľa o následkoch (právnych dôsledkoch) absencie možnosti ďalšej záväznosti zmluvy alebo o poučení o takýchto následkoch zo strany súdu, a predovšetkým ho podmieňuje vydaním právoplatného rozsudku súdu, ktorým sa rozhodne o spore medzi podnikateľom a spotrebiteľom.

- 38 **Druhou otázkou (bodom I. podbodom 2)** sa vnútroštátny súd pýta, či v situácii, keď si podnikateľ musí byť vedomý nekalej povahy ustanovení zmluvy s ním uzavretej alebo keď spotrebiteľ voči nemu uplatnil nároky, je oslobodený od povinnosti podniknúť kroky na preverenie potreby vyzvania spotrebiteľa, ktoré majú viesť k vymáhateľnosti reštitučných nárokov, ktoré mu prináležia.
- 39 Za predpokladu, že článok 6 ods. 1 a článok 7 ods. 1 smernice nebránia tomu, aby všetky dôsledky neplatnosti zmluvy nastali až po tom, ako spotrebiteľ urobí vyhlásenie, že bol vyčerpávajúco informovaný o právnych dôsledkoch, je potrebné objasniť, či sa v záujme zabezpečenia účinnosti systému ochrany spotrebiteľa nevyžaduje, aby podnikateľ z vlastnej iniciatívy podnikol kroky na preverenie toho, či si je spotrebiteľ vedomý možnosti zániku zmluvy a právnych dôsledkov s tým spojených. To môže spočívať v tom, že sa spotrebiteľovi primerane poučí o vzájomných právach a povinnostiach v prípade zániku zmluvy, predovšetkým o nárokoch, ktoré by prináležali spotrebiteľovi.
- 40 Zdá sa, že uloženie povinnosti podnikateľovi, aby sám podnikol kroky na preverenie účinnosti vyhlásenia spotrebiteľa, ako aj zohľadnenie opomenutia takéhoto preverovania bude pri posudzovaní premlčania nárokov podnikateľa priamo úmerné konštatovaniu, že začiatok plynutia premlčacej doby alebo jej uplynutie závisí od toho, či sa spotrebiteľ mal možnosť oboznámiť so svojimi právami. Obe zmluvné strany by mali byť povinné podniknúť kroky na ochranu ich práv v rámci svojej povinnosti náležitej starostlivosti v okamihu, keď by rozumné posúdenie okolností naznačovalo takúto potrebu. Akékoľvek opomenutie by totiž viedlo k možnému premlčaniu reštitučných nárokov. Takáto povinnosť by sa mala vzťahovať najmä na podnikateľov, ktorí použili vzorové zmluvy, ktoré boli následne prevzaté do zmluvy uzavretej so spotrebiteľom a po posúdení v rámci abstraktnej kontroly boli zapísané do zoznamu zmluvných podmienok vyhlásených za protiprávne (pozri rozsudok Súdneho dvora z 21. decembra 2016, C-119/15, Biuro podróży „Partner“).
- 41 Na základe vyššie uvedeného treba podľa vnútroštátneho súdu konštatovať, že výklad článku 6 ods. 1 a článku 7 ods. 1 smernice 93/13 bráni takému výkladu vnútroštátneho práva, ktorý pri stanovení začiatku plynutia premlčacej doby nezohľadňuje povinnosť podnikateľa podniknúť autonómne kroky na to, aby zistil, či si je spotrebiteľ vedomý dôsledkov odstránenia nekalých ustanovení zo zmluvy alebo nemožnosti ďalšej záväznosti zmluvy.
- 42 **Odpoveď na tretiu otázku (bod I podbod 3)** sa stáva relevantnou v prípade, ak odpovede na prvú a druhú otázku budú vychádzať z predpokladu, že začiatok plynutia premlčacej doby nárokov podnikateľa môže závisieť od akejkoľvek

udalosti, ktorá nastane po tom, ako podnikateľ dostane výzvu spotrebiteľa na vrátenie plnení, alebo iného spochybnenia účinnosti zmluvných podmienok alebo platnosti zmluvy.

- 43 Otázka premlčania nárokov spotrebiteľa voči podnikateľovi je taktiež predmetom návrhu na začatie prejudiciálneho konania vo veci C-81/21. Vo veci C-81/21 má súd pochybnosti o tom, či je v súlade s článkom 6 ods. 1 a článkom 7 ods. 1 smernice 93/13 výklad, ktorý stanovuje, že premlčacia doba nárokov spotrebiteľa na vrátenie plnení začne plynúť od okamihu poskytnutia takéhoto plnenia.
- 44 Vzhľadom na dlhú desaťročnú premlčaciu dobu pre nároky spotrebiteľa, neexistujú dôvody na jej faktické nadmerné predĺženie hľadaním okolností, ktoré posúvajú začiatok plynutia premlčacej doby, pokiaľ k uplynutiu doby dôjde v okamihu, keď spotrebiteľ mal vedieť alebo mohol mať možnosť dozvedieť sa o nekalej povahe podmienky a takisto mohol uplatniť príslušné nároky.
- 45 Takéto stanovisko však nemusí byť opodstatnené, ak sa prijme, že premlčacia doba začne podnikateľovi plynúť až po tom, čo si spotrebiteľ uplatní nárok a zároveň budú splnené dodatočné podmienky.
- 46 Je zrejmé, že spotrebiteľ sa dozvie – prípadne sa môže dozvedieť – o svojich nárokoch predtým, než vyzve podnikateľa na vrátenie plnenia, a teda ešte skôr ako urobí akékoľvek vyhlásenie, že si je vedomý účinkov neplatnosti zmluvy. Nevýhody takejto situácie zmierňujú odlišné premlčacie doby (3 roky pre nároky podnikateľa, 10 alebo 6 rokov pre nároky spotrebiteľa). Stále však môže nastať situácia, keď sa zistí, že aspoň časť nárokov spotrebiteľa sa premlčala predtým, ako sa spotrebiteľ rozhodol vyzvať podnikateľa na plnenie alebo sa obrátiť so svojimi nárokmi na súd.
- 47 Podľa vnútroštátneho súdu je preto potrebné posúdiť, či v prípade, že premlčacia doba pre nároky podnikateľa začne plynúť v okamihu, keď nastane jedna zo skutočností opísaných v prvej otázke, nevyžaduje účinnosť ochrany spotrebiteľa podľa smernice 93/13, aby premlčacia doba pre jeho nároky nemohla začať plynúť alebo prinajmenšom uplynúť ešte predtým, ako nastane táto skutočnosť.
- 48 **Odpoveď na štvrtú otázku (bod I podbod 4)** je potrebná v prípade uznania, že nič nebráni tomu, aby premlčanie reštitučných nárokov spotrebiteľa nastalo nezávisle, a to aj skôr ako premlčanie nárokov podnikateľa.
- 49 Ak sa nárok spotrebiteľa na vrátenie plnenia premlčí predtým, ako podnikateľ vznesie námietku zadržania, ktorá sa vzťahuje na všetky plnenia poskytnuté spotrebiteľovi, nastane situácia, keď čiastočné vrátenie plnení spotrebiteľovi bude podmienené tým, že spotrebiteľ ponúkne podnikateľovi vrátenie celého plnenia. Obom stranám preto nebudú prináležať reštitučné nároky v rovnakom rozsahu.
- 50 Súdny dvor už rozhodol (body 39 a 40 rozsudku z 10. júna 2021 v spojených veciach C-776/19 až C-782/19, BNP Paribas Personal Finance a citovaná judikatúra), že článok 6 ods. 1 a článok 7 ods. 1 smernice nebránia vnútroštátnej

právnej úprave, ktorá stanovuje ktorá stanovuje premlčaciu dobu na žalobu o uplatnenie reštitučných nárokov vyplývajúcich z určenia nekalej povahy zmluvnej podmienky. Premlčacia doba pre uplatnenie reštitučných nárokov spotrebiteľov na účely uplatnenia práv, ktoré im vyplývajú zo smernice 93/13, nie je sama osebe v rozpore so zásadou efektivity, pokiaľ uplatňovanie takejto právnej úpravy nesmie v praxi neznemožňuje alebo nadmerne nesťažuje výkon práv priznaných touto smernicou.

- 51 Nezdá sa, že by požiadavky stanovené Súdny dvorom mohli byť splnené v situácii, keď budú obmedzené len reštitučné nároky spotrebiteľa z dôvodu uplynutia času. Účinnosť a vykonateľnosť práv priznaných smernicou ohrozuje najmä to, že začiatok plynutia premlčacej doby pre nároky podnikateľa sa posunie natoľko, že napriek oveľa kratšej premlčacej dobe budú vždy premlčané po okamihu, kedy môže dôjsť k premlčaniu časti nárokov spotrebiteľa.
- 52 Pokiaľ ide o **piatu otázku (bod I podbod 5)**, vnútroštátny súd sa snaží získať odpoveď na otázku, či je výklad vnútroštátneho práva, ktorý obmedzuje práva spotrebiteľa v súvislosti s jeho reštitučnými nárokmi tým, že vylučuje zodpovednosť podnikateľa za omeškanie pri uspokojovaní oprávnených nárokov spotrebiteľa, v súlade so zásadami ochrany spotrebiteľa vyplývajúcimi zo smernice 93/13.
- 53 Dve otázky vyvolávajú u súdu pochybnosti, pričom prvá vyplýva zo skutočnosti, že ak sa predpokladá, že stav neistej účinnosti zmluvy trvá až dovtedy, kým nenastane niektorá z udalostí uvedených v prvej otázke písmenách b) až d), podnikateľ nebude v omeškaní od okamihu, keď bude vyzvaný na vrátenie neoprávnene poskytnutých plnení, ale omeškanie začne plynúť až od okamihu, keď sa preverí, či si je spotrebiteľ vedomý účinkov neexistencie ďalšej záväznosti (neplatnosti) zmluvy a vzdá sa ochrany pred takýmito účinkami.
- 54 Výklad, ktorý podmieňuje vymáhateľnosť nárokov spotrebiteľa urobením príslušného vyhlásenia, v skutočnosti zbavuje spotrebiteľa práva na úroky z omeškania za obdobie, ktoré sa vzhľadom na dĺžku súdneho konania môže predĺžiť až na niekoľko rokov. Tým by sa výrazne narušila účinnosť ochrany spotrebiteľa a zároveň by sa porušila zásada rovnocennosti
- 55 Druhá otázka súvisí s určením momentu, ktorým sa končí stav omeškania zo strany dlžníka, ktorý zaniká, keď dlžník uplatní svoje právo zadržať plnenie, ktoré mu prináleží, až dokiaľ druhá strana neponúkne plnenie alebo nezabezpečí pohľadávku. Zotrvávanie dlžníka v omeškaní je zasa základným predpokladom pre vznik povinnosti platiť úroky z omeškania.
- 56 V závislosti od prijatého výkladu sa stav omeškania končí buď úplne (námietka zadržania má spätný účinok), alebo v okamihu uskutočnenia vyhlásenia o uplatnení práva na zadržanie, pričom v takom prípade by spotrebiteľovi prináležali úroky z omeškania od uplynutia lehoty, ktorú mal podnikateľ na

poskytnutie plnenia po doručení výzvy až do okamihu uplatnenia námietky zadržania.

- 57 Keďže v sporoch týkajúcich sa zmlúv o úvere, o akú ide aj vo veci samej, je právo na zadržanie plnenia možnosťou (podnikateľ v zásade popiera oprávnenosť nárokov spotrebiteľa), podnikateľ nie je pripravený plniť spotrebiteľovi a zádržné právo nie je jediným dôvodom na zadržanie plnenia. Vznikajú preto pochybnosti, či je súčasný výklad vnútroštátneho práva týkajúci sa dôsledkov vznesenia výhrady zadržania plnenia v súlade so zásadou účinnosti ochrany poskytovanej spotrebiteľovi ustanoveniami smernice 93/13 a s povinnosťou zabezpečiť primerané a účinné opatrenia na zabránenie súvislému uplatňovaniu nekalých podmienok v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľmi (článok 7 ods. 1 smernice).
- 58 Malo by sa konštatovať, že článok 7 ods. 1 smernice 93/13 bráni takému výkladu vnútroštátneho práva, ktorý v prípade, že zmluva nemôže byť po odstránení nekalých podmienok naďalej záväzná, akýmkoľvek spôsobom obmedzuje zodpovednosť podnikateľa za omeškanie s poskytnutím reštitučného plnenia spotrebiteľovi, ktoré sa vzťahuje na obdobie od okamihu, keď spotrebiteľ napadol účinnosť nekalých podmienok alebo ich platnosť, až do okamihu, keď podnikateľ bude pripravený uspokojiť nárok spotrebiteľa.